

Literatura modernizmu

Główne prądy w literaturze i sztuce

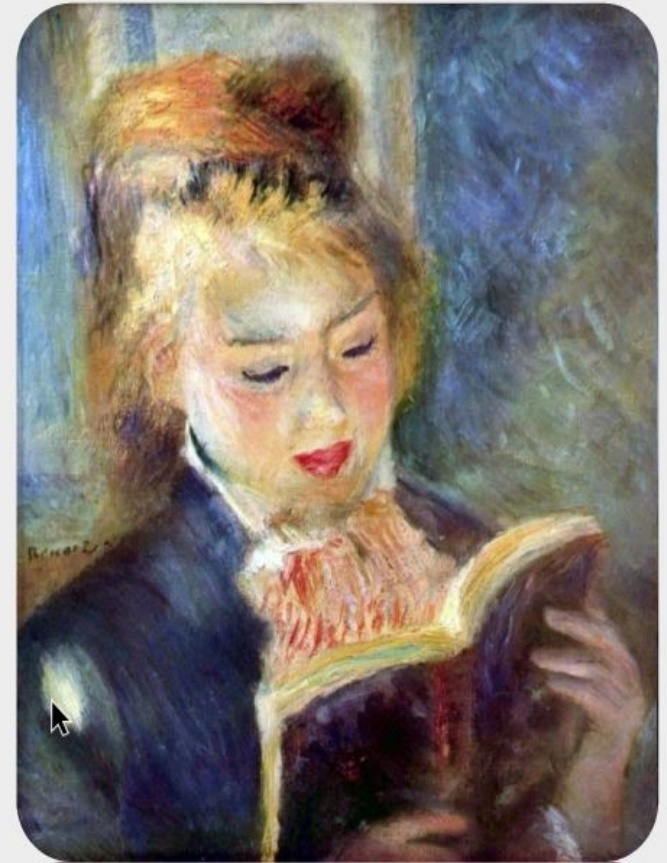
Literatura modernizmu

wyzwolenie literatury
z misyjności
i zaangażowania
ideowego – „sztuka dla
sztuki”

innowacyjne techniki
literackie, np. monolog
wewnętrzny

wielość nurtów:
symbolizm,
impresjonizm
(synestezja),
ekspresjonizm,
naturalizm

modne tematy: relacja
artysty i społeczeństwa,
metafizyka płci, „choroba
wieku”, dekadentyzm

Auguste Renoir *Czytająca*, 1874–1876

Kierunki modernistyczne Impresjonizm

W malarstwie

- utrwalanie ulotnych wrażeń
- pastelowe, świetliste kolory
- zacieranie konturów, farby nakładane krótkimi uderzeniami pędzla
- ukazywanie świata postrzeganego subiektywnie przez malarza w danej chwili
- tworzenie w plenerze

W literaturze

- przede wszystkim w liryce
- opisywanie wrażeń i doznań podmiotu lirycznego
- rezygnacja z realistycznego przedstawiania rzeczywistości na rzecz nastrojowości
- synestezja – kojarzenie różnego typu wrażeń
- muzyczność utworów
- rozluźnienie kompozycji, fragmentaryczność

Kierunki modernistyczne Ekspresjonizm

W malarstwie

- kontrasty barw
- deformacja i przerysowanie, antyestetyzm
- sztuka nie służy przedstawieniu rzeczywistości
- silne oddziaływanie na emocje odbiorcy
- ostre kontury
- egzaltacja

W literaturze

- dzieło wyraża wewnętrzny świat człowieka, jego emocje, namiętności i przeżycia
- uniwersalny bohater
- mocne, wyraziste środki wyrazu
- przerysowanie
- groteska
- łączenie sprzeczności, np. patosu z wulgarnością

Kierunki modernistyczne Symbolizm

W malarstwie

- celem wyrażenie życia duchowego człowieka, tego, czego nie da się wyrazić dosłownie
- zastosowanie symbolu pozostawiającego interpretację dzieła odbiorcy
- korzystanie z różnych technik plastycznych

Jacek Malczewski *Hamlet polski*, 1903

W literaturze

- wyrażenie niewyraźnego za pomocą symbolu
- sugerowanie ukrytych treści
- aluzyjność, wieloznaczność
- muzyczne ukształtowanie wypowiedzi
- wprowadzenie swobodnej formy wiersza wolnego
- rozluźnienie kompozycji

Kierunki modernistyczne Naturalizm

W malarstwie

fotograficzne odwzorowanie natury
i potocznej rzeczywistości

dokumentaryzm

obrazowanie ciemnych stron życia,
ludzkiej biedy, marginesu społecznego

Leon Lhermitte *Zapłata żniwiarzy*, 1882

W literaturze

- głównie w epice
- maksymalny obiektywizm w przedstawianiu fabuły
- ograniczenie fikcji na rzecz wiarygodnego przekazu
- przeniesienie teorii walki o byt Darwina na grunt powieści
- podporządkowanie prawom biologii
- brutalność obrazowania
- autentyzm językowy – żargon, dosadne słownictwo

Kierunki modernistyczne Secesja

Gustav Klimt *Salome*, 1909

- chęć stworzenia nowego jednolitego stylu (stąd nazwa *art nouveau*) w różnych dziedzinach sztuki: malarstwie, rzeźbie, architekturze, sztuce użytkowej
- płynność, falistość linii
- bogata ornamentyka abstrakcyjna lub roślinna
- źródłem inspiracji sztuka orientalna
- swobodne układy kompozycyjne
- subtelna, pastelowa kolorystyka
- asymetria

